

Aan de raad van de gemeente
LEIDSCHENDAM-VOORBURG

**Leidschendam-
Voorburg**

Datum 1 april 2025

Nummer 4127

Onderwerp Raadsbrief Informeren middels tweede halfjaarrapportage 2024 afvalbeleid en -uitvoering

Portefeuillehouder Wethouder Belt

1. Aanleiding

De raad heeft het college gevraagd haar periodiek te informeren over ontwikkelingen op het gebied van het afvalbeleid en afvaluitvoering en de bedrijfsvoering van Avalex. Met deze raadsbrief komt het college tegemoet aan dit verzoek.

2. Inhoudelijke uiteenzetting

In bijgaande raadsbrief wordt de raad geïnformeerd over de volgende zaken:

1. Resultaten Avalex 2e half jaar 2024
2. Eindafrekening 2024
3. Inzameling PMD en onkostenvergoeding
4. VANG-doelstelling
5. Oud & Nieuw
6. Prijsontwikkeling i.r.t. Regionale Kaderbrief
7. Samenwerking HVC

1. Resultaten Avalex 2^e half jaar 2024

De prestaties waarover wordt gerapporteerd zijn:

- A. Aantal klachten volle ondergrondse- en verzamelcontainers
- B. Aantal klachten niet-geleegde mini-containers
- C. Aantal meldingen over dumpingen illegaal grofvuil
- D. Aantal routes ten behoeve van aangemeld grofvuil
- E. Aantal bezoekers milieustraat
- F. Opgehaalde tonnen afval per fractie

De grafieken behorende bij punten A-F zijn terug te vinden in bijlage 1 bij deze raadsbrief.

A. Aantal klachten volle ondergrondse en verzamelcontainers

Begin 2024 waren er veel klachten over niet-geleegde ondergrondse containers. Dit was onder meer het gevolg van kapotte vulgraadsensoren waardoor Avalex niet tijdig het signaal kreeg dat ondergrondse containers vol waren.

Dit probleem is verholpen, zo blijkt uit de daling van het aantal klachten in de tweede helft van 2024. Ondanks dat ligt het niveau nog wel hoger dan in 2023. De krapte op de arbeidsmarkt en het ziekteverzuim binnen Avalex zijn oorzaken hiervan.

Avalex probeert dit te verhelpen door extra in te zetten op de werving. Ook wordt gekeken naar een andere Arbo-dienst die Avalex kan ondersteunen bij het terugdringen van het ziekteverzuim. Hierbij moet wel vermeld worden dat uitvoerende diensten, zoals Avalex, altijd een hoger ziekteverzuim laten zien dan bijvoorbeeld kantoorbanen.

B. Aantal klachten niet-geleegde mini-containers

Het aantal klachten laat een duidelijke piek zien in juli 2024. Na onderzoek door Avalex blijkt dat dit voornamelijk komt door de vakantie: inval-chauffeurs moeten andere routes rijden dan normaal en dan worden soms wat afgelegen huizen, doodlopende straatjes ed. over het hoofd gezien. Avalex gaat hier beter op sturen in het vervolg om deze pieken als gevolg van vakantie-inzet of -krachten te voorkomen.

C. Aantal meldingen grofvuildumping

Het aantal meldingen van grofvuildumping in de gemeente stijgt. In de tweede helft van 2024 is er sprake van een stijging van 50% in vergelijking met de eerste helft van 2024.

Hierbij moet worden benadrukt dat het om *meldingen* gaat en niet over de dumping zelf. Het totaalgewicht aan illegale dumping duidt er ook op dat er geen sprake is van een stijging van aantal dumping. In 2023 is 372 ton aan illegaal gedumpt grofvuil opgehaald, in 2024 was dit 369 ton.

Het lijkt er dan ook op dat er meer meldingen over één dumping worden gedaan. En het is goed dat mensen meldingen doen: alleen dan weet Avalex dat er sprake is van grofvuil op straat en kan een wagen worden gestuurd om het illegale grofvuil mee te nemen.

Dat het aantal meldingen zo sterk stijgt, kan ook komen door de groei van de Avalex-app. Via deze app is het heel gemakkelijk om een melding van gedumpt afval te doen. Op dit moment is de app ruim 16.500 maal gedownload door inwoners uit Leidschendam-Voorburg.

D. Aantal grofvuilroutes

Het aantal grofvuilroutes ligt in 2024 hoger dan in 2023. In de maanden november, en zeker december, is er echter een forse daling van het aantal routes per maand.

E. Aantal bezoekers milieustraten

Het aantal bezoeken aan de milieustraten is in 2024 met 12% gedaald ten opzichte van 2023. Het aantal individuele bezoekers (huishoudens) aan de milieustraat is nagenoeg gelijk gebleven. Het grootste deel van de daling is dan ook het gevolg van mensen die minder vaak komen; bijvoorbeeld doordat ze spullen voor de milieustraat opsparen.

F. Totaal aantal grondstoffen

In de bijlage is de grafiek opgenomen waarin de zes afvalstromen staan vermeld die via mini-containers of onderlossende of verzamelcontainers worden ingezameld; dit zijn restafval, GFT, oud papier en karton, PMD, glas en textiel.

In de tweede helft van 2024 werd van deze zes stromen 13.940 ton ingezameld in de gemeente. Zo'n 60% hiervan was restafval. Voor heel 2024 lag dat percentage op 61%.

Kijkende naar de jaarlijkse ontwikkeling van dit percentage, is duidelijk dat er geen dalende trend is. Met de maatregelen zoals die zijn aangekondigd in de raadsbrief van december 2024 verwacht het college de trend om te zetten in een dalende trend.

Jaar	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Restafval als % van zes stromen	63%	62,7%	59,8%	55,5%	59,6%	61%

2. Eindafrekening 2024

De dienstverleningsovereenkomst (DVO) wordt jaarlijks afgesloten tussen de gemeente en Avalex. In de DVO wordt vermeld welke diensten en met welke frequentie worden afgenomen.

In de DVO worden ook inschattingen gemaakt die aan de basis liggen van een aantal kostenposten, te weten:

Hoeveelheid tonnen restafval: Dit heeft gevolgen voor de verwerkingskosten, de te betalen verbrandingsbelasting en de overslagkosten.

Hoeveelheid grondstoffen: Dit heeft gevolgen voor de opbrengsten die meegenomen worden in de DVO.

Prijs grondstoffen: De prijs van grondstoffen wordt op de wereldmarkt bepaald en fluctueert. Avalex schat deze opbrengsten conservatief in (veelal te laag).

Aantal bezoekers milieustraat: Op basis van historische cijfers schat Avalex in hoeveel bezoekers de milieustraten zullen bezoeken.

Voorafgaand aan het afsluiten van de DVO maakt Avalex de inschatting van het aantal tonnen restafval en het aantal bezoekers voor aan de gemeente. Ook wordt een, pessimistische,

inschatting gemaakt over de wereldprijzen voor grondstoffen die Avalex verkoopt. De opbrengsten hiervan komen voor 100% ten goede aan de gemeente.

Omdat in 2024 veel meer restafval is geproduceerd dan verwacht (de DVO 2024 ging uit van 13.250 ton restafval, de realisatie was 15.411 ton), is de eindafrekening over 2024 voor de gemeente negatief: er moet **€ 220.293** extra worden betaald.

De onderverdeling van deze kosten is als volgt:

Extra verwerkingskosten	€ 294.299 (negatief)
Extra opbrengsten grondstoffen	€ 43.967 (positief)
Extra kosten overslag	€ 39.495 (negatief)
Minder bezoekers milieustraat	€ 69.534 (positief)

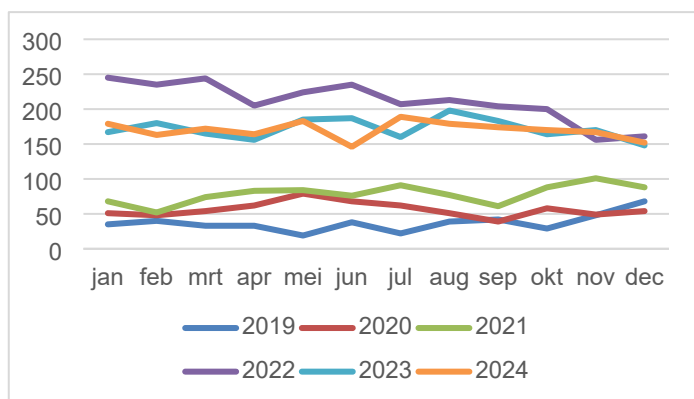
Opbrengsten grondstoffen

De opbrengsten van de ingezamelde grondstoffen waren voor heel 2024 € 584.875. Deze opbrengsten komen geheel ten goede aan de gemeente. Met ruim 39.000 huishoudens, betekent dit een opbrengst per huishouden van bijna € 15 per huishouden.

3. Inzameling PMD en onkostenvergoeding

3.1 Ingezaamelde tonnen PMD

In 2024 werd 2035 ton aan PMD ingezameld in de gemeente. Dit is een kleine daling van 1,2% in vergelijking met 2023. Van de 2035 ton werd 1175 ton (58%) via nascheiding ingezameld. Via bronscheiding werd 860 ton (42%) aan PMD ingezameld. Deze verhouding komt goed overeen met de verdeling tussen laagbouw (inzameling via bronscheiding) en hoogbouw (inzameling via nascheiding) in de gemeente.

3.2 Overeenkomst met Verpact

In 2024 zijn onderhandelingen gestart met Verpact. Dit volgt op het opzeggen van de bestaande afspraken per 1 januari 2025 tussen de VNG en Verpact over de inzamelvergoeding voor PMD die gemeenten ontvangen.

Eind 2024 heeft de VNG laten weten dicht bij een akkoord te zijn met Verpact. Deze afspraken zullen naar verwachting tijdens het VNG-congres in juni aan de leden worden voorgelegd. Bij een akkoord van een meerderheid van de leden kan de nieuwe overeenkomst dan op 1 januari 2026 in werking treden.

Voor het tussenjaar 2025 is een tijdelijke overeenkomst afgesproken. Hierdoor ontvangen gemeenten ook in 2025 een inzamelvergoeding voor PMD.

4. VANG-doelstellingen

Over 2024 is per inwoner gemiddeld 217 kilo aan restafval weggegooid. Dat is nog ver verwijderd van de landelijke doelstelling van 100 kilo per persoon/ per jaar.

Het scheidingspercentage is 45%, dat betekent dat van alles wat inwoners in de gemeente weggooien, slechts 45% als grondstof wordt weggegooid (met grondstof wordt bedoeld één van de stromen die na verwerking hergebruikt kunnen worden, dus oud papier, textiel, glas, PMD maar ook GFT en stromen die op de milieustraat worden ingezameld).

De landelijke doelstelling ligt op 75%. Ook hier is nog veel te winnen.

Gedrag is moeilijk te beïnvloeden/ veranderen. Het is echter van vitaal belang dat bruikbare grondstoffen niet in de verbrandingsoven terecht komen. Het hergebruiken van materialen zoals oud glas is op vele fronten goed voor mens en natuur: (1) minder verbranden betekent minder CO₂-uitstoot, (2) het maken van nieuwe materialen door gebruik van oude materialen zorgt voor een lager energieverbruik, (3) door 'oude' grondstoffen aan te wenden, hoeven we minder grondstoffen te onttrekken uit de natuur/ aarde, (4) het zorgt uiteindelijk voor financiële winst voor inwoners als de verwerkingskosten restafval dalen en de opbrengsten van verkochte grondstoffen stijgen.

Het is een landelijk probleem, en het Planbureau voor de Leefomgeving spreekt als het gaat om de onmacht om grondstoffenverbruik in Nederland te verminderen niet voor niets over een 'crisis in slow motion'.

5. Oud & Nieuw

Tijdens de Oud & Nieuw-viering worden jaarlijks enkele ondergrondse containers in brand gestoken. De schade aan deze containers varieert. In sommige gevallen is het leegpompen (van bluswater) van deze containers genoeg om ze weer in gebruik te kunnen nemen. In uitzonderlijke gevallen moet de container worden vervangen.

De schade aan deze inzamelmiddelen zorgde tijdens de jaarwisseling 23/24 voor ruim € 7.000 aan financiële schade voor de gemeente.

Tijdens de laatste jaarwisseling was de schade groter, en wel € 18.134,87.

In totaal was er schade aan 18 ondergrondse containers, 11 in Voorburg en 7 in Leidschendam.

Het op slot doen van alle ondergrondse containers, zoals bijvoorbeeld Den Haag doet, is kostbaar omdat dit handmatig moet gebeuren. Dit vergt veel personele inzet en dat leidt tot kosten van ongeveer € 30.000. Het college bekijkt op basis van de locaties waar schade aan containers de afgelopen jaren was welke containers eventueel extra afgesloten moeten worden.

Daar waar ondergrondse containers alleen met een pasje kunnen worden geopend, is het op slot zetten van deze containers gemakkelijker, sneller en daarmee goedkoper.

Tegelijkertijd leiden ondergrondse containers met toegangscontrole wel voor extra bijplaatsingen gedurende het jaar.

6. Prijsontwikkeling i.r.t. regionale Kaderbrief verbonden partijen

In 2024 is namens de wethouders van Financiën van de gemeenten uit de regio Haaglanden een regionale Kaderbrief gestuurd aan alle gemeenschappelijke regelingen. Ook Avalex heeft deze ontvangen.

In de regionale kaderbrief zijn de gemeenschappelijke regelingen opgeroepen om de kosten over 2026 met 6,2% te laten dalen. Dit in het kader van het komende ravijnjaar waardoor ook de gemeenten de hand op de knip moeten houden.

In het bestuur van Avalex is deze kaderbrief besproken. Het is duidelijk dat, door eerdere taakstellingen, Avalex deze 6,2% niet kan halen door te snijden in de eigen organisatie/ overhead. Een daling van de begroting zal daarom moeten komen uit zowel een ingreep in de Avalex-organisatie als individuele keuzes per gemeente over het wel of niet afnemen van bepaalde diensten.

Aan Avalex is dan ook gevraagd om in de begroting verschillende maatregelen op te nemen die leiden tot een verlaging van de kosten voor de gemeente. Op die manier kan een afgewogen besluit worden genomen over het verminderen van diensten om zo de rekening van Avalex te verlagen.

Dat dit gevolgen kan hebben voor het ervaren serviceniveau voor de inwoners is (bijna) onvermijdelijk. Gezien de rekenvoorbeelden die Avalex in eerdere begrotingen heeft gegeven, kan gedacht worden aan:

- Restafval 1x per 3 weken inzamelen (in plaats van 1x per 2 weken);
- Invoeren van betalen voor halen voor grofvuilafspraken.

De verwachting is dat deze maatregelen naast een kostenvoordeel ook een duurzaamheidsvoordeel geven.

Uit de bewonersavonden kwam naar voren dat een afschaffing van de zomerroute GFT niet gewenst is.

Uiteindelijk zal een besluit over het nemen van maatregelen die ten doel hebben de kosten van afvalinzameling en -verwerking te verlagen bij het college liggen.

7. Samenwerking HVC

Sinds 2022 is Avalex mede-eigenaar van HVC. Als mede-eigenaar is Avalex, in de personen van een bestuurslid en de secretaris-directeur, vertegenwoordigd op de halfjaarlijkse vergadering van aandeelhouders.

Het Avalex-bestuur heeft echter aangegeven vaker met de directie van HVC om tafel te willen zitten om te spreken over zaken als de kostenontwikkeling en de besteding van de winst die HVC jaarlijks maakt. In deze discussie zoekt het bestuur van Avalex ook de samenwerking met andere aandeelhouders van HVC.

Op dit moment maakt de gemeente nog geen gebruik van de andere diensten van HVC, op het gebied van de levering van warmte(netten). Vanuit het duurzaamheidsprogramma wordt gekeken waar samengewerkt kan worden, bijvoorbeeld voor het warmtenet in de Amstel en Heuvelwijk, om op die manier maximaal voordeel te halen uit de rol van indirecte mede-aandeelhouder van HVC.

burgemeester en wethouders van Leidschendam-Voorburg,

R.J. den Haan
secretaris

M.W. Vroom
burgemeester

Bijlage behorende bij deze raadsbrief:
4127 Bijlage 1 Grafieken